RAADSVOORSTEL

ONDERWERP
Voorstel inzet Klimaatgelden (meicirculaire 2022)

BESLISPUNTEN
1. Het bestedingsvoorstel voor inzet van de ontvangen klimaatgelden 2022 vast te stellen
2. (Eventueel) resterende middelen van de klimaatgelden 2022, bij de jaarrekening 2022 te storten in de reserve duurzaamheid

INLEIDING
Het Rijk heeft laten weten aan gemeenten extra middelen beschikbaar te stellen voor uitvoering van het klimaatakkoord. Uit onderzoek van de Raad Openbaar Bestuur bleek het klimaatakkoord een flink aantal nieuwe of (sterk) geïntensiveerde taken voor gemeenten in te houden[1], waaronder een flink aantal wettelijke taken. Voor 2022 loopt de rijksbijdrage via de meicirculaire. Daarin heeft het Rijk de gemeenten een (decentralisatie)uitkering Uitvoeringskosten klimaatakkoord toegekend. Streven is dat medeoverheden door verankering in een wet de ruimte krijgen om daadwerkelijk te investeren in de opbouw van een op de klimaattaken gerichte organisatie. Vanaf 2023 tot en met 2030 krijgen gemeenten oplopend meer uitvoeringsmiddelen voor klimaat- en energiebeleid. In het regeerakkoord van het Rijk is namelijk een aanzienlijk groter budget ter beschikking gesteld voor de jaren 2023-2030. Over de verdeling hiervan is de VNG in gesprek met het Rijk, evenals over de verantwoording, waardoor de uitvoeringsmiddelen voor langere tijd zeker worden gesteld en gemeenten de ruimte krijgen om structureel te investeren in de opbouw van een uitvoeringsorganisatie.
Twenterand heeft aan extra rijksmiddelen voor uitvoeringskosten Klimaatakkoord in 2022 € 241.562,-[2] ontvangen. Dit geld is bedoeld voor ambtelijke capaciteit of inhuur externe kennis.

BEOOGD EFFECT
Het voorstel draagt bij aan onze ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn (doelenboom Duurzaamheid, milieu en VTH en het Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaam Twenterand).

ARGUMENTEN
1.1. Gemeenten moeten veel klimaat- en energietaken uitvoeren
De Warmtevisie Twenterand en de vastgestelde RES Twente 1.0 vormen, naast de Agenda Duurzaam Twenterand, de lokale basis voor de uitvoering. De klimaattaken liggen in lijn met de doelen en thema's uit het Ontwikkelprogramma Agenda Duurzaam Twenterand 2018 – 2022. In 2023 wordt de Agenda geëvalueerd. De taken voor gemeenten zijn deels wettelijk verplicht en deels vastgelegd via bestuurlijke (samenwerkings)afspraken uit het klimaatakkoord. Het zijn daarmee onvermijdelijke ontwikkelingen waar ook Twenterand mee te maken heeft. Een groot gedeelte van de maatregelen uit het Klimaatakkoord moeten decentrale overheden (gemeenten, provincies en waterschappen) uitvoeren en organiseren.
Door de komst van het Klimaatakkoord in 2019 is de opgave vergroot, het tempo verhoogd en ook verandert de rol van de gemeente. Er zijn afspraken gemaakt om grootschalig en planmatig aan de slag te gaan met de verduurzaming van de samenleving. Gemeenten krijgen hierin een regierol. De afgelopen jaren zijn plannen gemaakt als uitwerking van de klimaatopgave, zoals de Regionale Energiestrategie (RES Twente 1.0) en de Transitievisie Warmte (TVW). De TVW is in 2021 door de raad vastgesteld; de uitvoering hiervan is gestart vanaf 2022 en loopt door tot 2050. Op 6 juli 2021 heeft de raad ingestemd met de RES Twente 1.0 als strategische koers naar 2030; de uitwerking en uitvoering daarvan is opgepakt.

---

[1] In het rapport van de ROB werd geconcludeerd gemiddeld 8 – 9 extra fte voor kleine gemeenten (< 40.000 inw) en extra materiele kosten, vooral voor (technisch) onderzoek. Van Parijs naar praktijk: 1,8 miljard euro nodig voor lokale uitvoering Klimaatakkoord | Nieuwsbericht | Raad voor het Openbaar Bestuur (raadopenbaarbestuur.nl)
[2] Middelen uitvoeringskosten Klimaatakkoord, d.w.z. niet voor klimaatadaptatie. Daarnaast hebben wij van het rijk ook € 810.267,- ontvangen voor de aanpak van energiearmoede. Uitvoering daarvan loopt tot eind 2023.

1.2 Extra inzet
Gezien alle ontwikkelingen is het belangrijk dat de gemeentelijke organisatie klaar gemaakt wordt voor de toekomst en de intensivering van de opgaven voor duurzaamheid. Op dit moment worden de werkzaamheden uitgevoerd door enkele medewerkers, maar de huidige capaciteit is niet in lijn met de benodigde capaciteit om de komende jaren invulling te geven aan de opgaven. De urgentie is bovendien de afgelopen tijd verder gegroeid vanwege de stijgende energieprijzen. De werkzaamheden op dit onderwerp nemen de komende jaren toe.
De ontvangen rijksmiddelen voor 2022 zijn echter incidenteel en (nog) niet structureel. Inzet op structurele uitbreiding van personele capaciteit voor uitvoering van de klimaattaken is bij voorkeur gewenst, maar vanwege de incidentele middelen maar beperkt inzetbaar, mede gezien de keuzes uit TDFG. Wel stellen wij een extra inzet voor uitvoering van de taken voor die we nu al uitvoeren (en/of taken die al op de planning stonden) uit de ontvangen klimaatgelden 2022. Dit kan door het aantrekken van een extra medewerker of door tijdelijke inhuur van capaciteit, inzet externe kennis van bureaus of door samenwerking met andere gemeenten of provincie.

Het gaat om taken voor verduurzamen van de Gebouwde omgeving (verduurzamen huur-koop-utiliteitsbouw), Opwek hernieuwbare energie en RES, Duurzame mobiliteit (laadinfra) etc.
Aan de hand van de ambities uit het coalitieakkoord 2022 -2026, komen wij tot het volgende eerste voorstel voor prioriteitstelling voor de extra inzet uit de in 2022 ontvangen klimaatgelden:

	Onderwerp / toelichting	raming
1	Gebouwde omgeving Bijvoorbeeld: - Uitvoeringsplan warmte / lokale isolatie aanpak - Buurtaanpak of woningtype aanpak - Energie armoede	€ 125.000
2	Energieprojecten Bijvoorbeeld: - Opwek hernieuwbare energie /RES Twente gebiedsproces ATT - Smart Energy Hub - Biogas/groengas - Zon op Dak (bij netcongestie) - Programmering en prioritering energie infrastructuur	€ 75.000
3	Bijdrage andere beleidsvelden - Opgave duurzame mobiliteit - (Routekaart) verduurzamen maatschappelijk vastgoed	€ 25.000
4	Overig - Communicatie duurzaamheid en energie	PM

2.1 Opgaven zijn langjarig
De uitvoering van Klimaattaken loopt over een lange periode. In onze Meerjarenbegroting zijn (naast kosten bestaande formatie en een budget van € 25.000 voor het Energieloket voor inwoners) geen structurele middelen voor duurzaamheid opgenomen.
De besteding van de klimaatgelden 2022 is o.a. afhankelijk van het tempo waarin wij een en ander kunnen organiseren en opdrachten kunnen wegzetten, gezien de krapte op de arbeidsmarkt, bij adviesbureaus en voor tijdelijke externe inhuur. Continuïteit en flexibiliteit bij de langjarige uitvoering van de taken is ~~ook~~ belangrijk, niet in de laatste plaats vanwege de onzekerheden en vele nieuwe ontwikkelingen. Wij stellen daarom voor om de capaciteit van vaste medewerkers uit te breiden met 1 fte. Een eventueel restant van de ontvangen rijksmiddelen 2022 voor uitvoering klimaattaken, te storten in de reserve duurzaamheid. Hiermee vormt zich dan een werkbudget voor de komende (coalitie)periode.

KANTTEKENINGEN

1.1 Als de middelen niet worden ingezet voor bedoelde uitvoering, vervalt het bedrag naar de Algemene Middelen

In dat geval zal de gemeente minder aan de klimaatopgaven kunnen doen, onvoldoende gebruik kunnen maken van beschikbare rijksmiddelen en provinciale subsidies en niet op alle vragen uit de samenleving kunnen inspelen. De opgaven voor de gemeente worden daardoor echter niet kleiner. De uitvoeringstaken zijn deels wettelijke taken en deze dienen wel verplicht te worden uitgevoerd.

UITVOERING

De uitvoering van klimaattaken wordt zo voortvarend mogelijk opgepakt

FINANCIËN

De ROB adviseerde het Rijk de financiering via een brede doeluitkering te verstrekken. Zo kunnen decentrale overheden zelf bepalen wat de meest zinnige inzet van het geld is, rekening houdend met hun lokale situatie. Voor de inzet van de decentralisatie-uitkeringen bestaat een grote mate van beleidsvrijheid. Bij een BDU hoort een lichte financiële verantwoording over doel en besteding van de middelen. Centraal in deze verantwoording staat dat de middelen worden gebruikt voor de uitvoering van het energie- en klimaatbeleid. De ontvangen rijksbijdrage voor uitvoeringskosten Klimaatakkoord in 2022 is € 241.562,-. Na vaststelling van het bestedingsvoorstel wordt dit verwerkt in de begroting. Voorgesteld wordt om een eventueel overschot van dit budget klimaatgelden te storten in de reserve duurzaamheid.

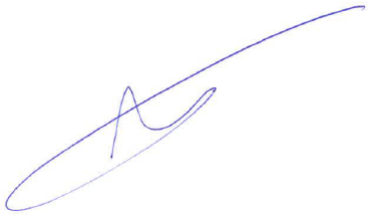
COMMUNICATIE

Dit wordt bekend gemaakt via de openbare besluitenlijst.

Bijlage:

- VNG, bestuurlijke-afspraken-klimaat-en-energie-bijlage-2-integraal-document-afspraken

Burgemeester en wethouders van Twenterand

de secretaris,	de burgemeester,
	
P.F.G. Rossen	mr. J.C.F. Broekhuizen